

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
INTERREGIONAL ACADEMY OF PERSONNEL MANAGEMENT

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СУСПІЛЬСТВО

INFORMATION TECHNOLOGY AND SOCIETY

**ВИПУСК 1
ISSUE 1**

2021

**Видавничий дім
«Гельветика»
2021**

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 2 від 26 травня 2021 року)*

Інформаційні технології та суспільство / [головний редактор О. Попов]. – Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. – Випуск 1. – 92 с.

Журнал «Інформаційні технології та суспільство» є науковим рецензованим виданням, в якому здійснюється публікація матеріалів науковців різних рівнів у вигляді наукових статей з метою їх поширення як серед вітчизняних дослідників, так і за кордоном.

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних і посилань.

Головний редактор: Попов О. О. – член-кор. НАН України, д-р техн. наук, с.н.с., заступник директора з науково-організаційної роботи, Державна установа «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України».

Редакційна колегія:

Василенко М. Д. – д-р фіз.-мат. наук, проф., професор кафедри кібербезпеки, Національний університет «Одеська юридична академія»; **Горбов І. В.** – канд. техн. наук, с.н.с., старший науковий співробітник, Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; **Дуднік А. С.** – д-р техн. наук, доц., доцент кафедри мережевих та інтернет технологій, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; **Євсєєв С. П.** – д-р техн. наук, професор кафедри кібербезпеки та інформаційних технологій факультету інформаційних технологій, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця; **Зибін С. В.** – д-р техн. наук, доц., завідувач кафедри інженерії програмного забезпечення, Національний авіаційний університет; **Кавун С. В.** – д-р екон. наук, канд. техн. наук, проф., завідувач кафедри комп'ютерних інформаційних систем та технологій Інституту комп'ютерно-інформаційних технологій, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»; **Комарова Л. О.** – д-р техн. наук, с.н.с., директор Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій, Національна академія Служби безпеки України; **Мілов О. В.** – д-р техн. наук, професор кафедри кібербезпеки та інформаційних технологій факультету інформаційних технологій, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця; **Охріменко Т. О.** – канд. техн. наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії протидії кіберзагрозам в авіаційній галузі, Національний авіаційний університет; **Рудніченко М. Д.** – канд. техн. наук, доц., доцент кафедри інформаційних технологій, Державний університет «Одеська політехніка»; **Фомін О. О.** – д-р техн. наук, доц., професор кафедри комп'ютеризованих систем управління, професор кафедри прикладної математики та інформаційних технологій, Державний університет «Одеська політехніка»; **Скура-товський Р. В.** – канд. фіз.-мат. наук, доц., доцент кафедри обчислювальної математики та комп'ютерного моделювання, Інститут комп'ютерно-інформаційних технологій, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»; **Супрун О. М.** – канд. фіз.-мат. наук, доц., доцент кафедри програмних систем і технологій факультету інформаційних технологій, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; **Табунщик Г. В.** – канд. техн. наук, проф., професор кафедри програмних засобів, Національний університет «Запорізька політехніка»; **Хохлячова Ю. С.** – канд. техн. наук, доц., доцент кафедри безпеки інформаційних технологій, Національний авіаційний університет; **Чолишкіна О. Г.** – канд. техн. наук, доц., директор Інституту комп'ютерно-інформаційних технологій та дизайну, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»; **Юдін О. К.** – д-р техн. наук, проф., директор центру кібербезпеки Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій, Національна академія Служби безпеки України; **Гонє-єнко Віктор** – dr. sc. ing., проф., проректор з наукової роботи, директор навчальної програми магістратури «Комп'ютерні системи», Університет прикладних наук ISMA (Латвійська Республіка); **Leszczyna Rafal** – dr hab. inż., професор кафедри комп'ютерних наук у менеджменті, Гданський технологічний університет (Республіка Польща).

*Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
«Інформаційні технології та суспільство» Серія KB № 24815-14755P від 27.04.2021 р.*

Усі електронні версії статей журналу оприлюднюються на офіційній сторінці видання
<http://journals.maup.com.ua/index.php/it>

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021

© Автори статей, 2021

***Recommended for publication
by Interregional Academy of Personnel Management
(Minutes No. 2 dated 26.05.2021)***

Information Technology and Society / [chief editor Oleksandr Popov]. – Kyiv: Interregional Academy of Personnel Management, 2021. – Issue 1. – 92 p.

Journal «Information Technology and Society» is a peer-reviewed scientific edition, which publishes materials of scientists of various levels in the form of scientific articles for the purpose of their dissemination both among domestic researchers and abroad.

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles, and are not responsible for the accuracy of the data and references.

Chief editor: Oleksandr Popov – Corresponding Member of NAS of Ukraine, Doctor of Engineering, Senior Research Scientist, Deputy Director for Scientific-Organizational Affairs, SI “Institute of Environmental Geochemistry of the National Academy of Sciences of Ukraine”.

Editorial Board:

Mykola Vasylenko – Doctor of Physics and Mathematics, Professor, Professor at the Department of Cybersecurity, National University «Odesa Law Academy»; **Ivan Horbov** – PhD in Engineering, Senior Research Associate, Senior Research Fellow, Institute for Information Recording of NAS of Ukraine; **Andrii Dudnik** – Doctor of Engineering, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Networking and Internet Technologies, Taras Shevchenko National University of Kyiv; **Serhii Yevseiev** – Doctor of Engineering, Professor at the Department of Cybersecurity and Information Technologies of the Faculty of Information Technologies, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics; **Serhii Zybin** – Doctor of Engineering, Associate Professor, Head of the Department of Software Engineering, National Aviation University; **Serhii Kavun** – Doctor of Economics, PhD in Engineering, Professor, Head of the Department of Computer Information Systems and Technologies of the Institute of Computer Information Technologies, PJSC «HEI «Interregional Academy of Personnel Management»; **Larysa Komarova** – Doctor of Engineering, Senior Research Scientist, Laureate of State Prize, Director of Educational-Scientific Institute of Information Security and Strategic Communications, National Academy of the Security Service of Ukraine; **Milov Oleksandr** – Doctor of Engineering, Professor at the Department of Cybersecurity and Information Technologies of the Faculty of Information Technologies, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics; **Tetiana Okhrimenko** – PhD in Engineering, Senior Research Scientist at the Scientific Research Laboratory for Countering Aviation Cyberthreats, National Aviation University; **Mykola Rudnichenko** – PhD in Engineering, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Information Technologies, Odessa Polytechnic State University; **Oleksandr Fomin** – Doctor of Engineering, Associate Professor, Professor at the Department of Computerized Control Systems, Professor at the Department of Applied Mathematics and Information Technologies, Odessa Polytechnic State University; **Ruslan Skuratovskyi** – PhD in Physics and Mathematics, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Computational Mathematics and Computer Modeling, Institute of Computer Information Technology, PJSC «HEI «Interregional Academy of Personnel Management»; **Olha Suprun** – PhD in Physics and Mathematics, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Software Systems and Technologies of the Faculty of Information Technologies, Taras Shevchenko National University of Kyiv; **Halyna Tabunshchuk** – PhD in Engineering, Professor, Professor at the Department of Software Tools, “Zaporizhzhia Polytechnic” National university; **Yuliia Khokhlachova** – PhD in Engineering, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Information Technology Security, National Aviation University; **Olha Cholyshkina** – PhD in Engineering, Associate Professor, Director of the Institute of Computer Information Technologies and Design, PJSC «HEI «Interregional Academy of Personnel Management»; **Oleksandr Yudin** – Doctor of Engineering, Professor, Director of the Cybersecurity Center of the Educational-Scientific Institute of Information Security and Strategic Communications, National Academy of the Security Service of Ukraine; **Hopeienko Viktor** – dr. sc. ing., Professor, Vice Rector for Research, Director of the study programme “Computer systems”, ISMA University of Applied Sciences (Republic of Latvia); **Leszczyna Rafal** – dr hab. inż., Profesor, Katedra Informatyki w Zarządzaniu, Politechnika Gdańska (Republic of Poland).

*Print media registration certificate «Information Technology and Society»
series KV No. 24815-14755P dated 27.04.2021*

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
<http://journals.maup.com.ua/index.php/it>

The articles were checked for plagiarism using the software
StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

© Interregional Academy of Personnel Management, 2021
© Copyright by the contributors, 2021

ЗМІСТ

Володимир БРОДКЕВИЧ

ОНЛАЙН НАВЧАННЯ: ЕВОЛЮЦІЯ МООС І LMS В ЕПОХУ ПОСТКОВІДА.

НОВІТНІ ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ6

Андрій ДУДНІК, Юрій БОНДАРЕНКО

ОЦІНКА РІВНЯ СИГНАЛУ БЕЗПРОВІДНИХ КОМП'ЮТЕРИЗОВАНИХ СИСТЕМ ВИМІРЮВАННЯ

МЕХАНІЧНИХ ВЕЛИЧИН ПРИ СТАЛІЙ ВІДСТАНІ У СЕРЕДОВИЩІ ВОГНЮ19

Олександр ПОПОВ, Андрій ЯЦИШИН, Володимир АРТЕМЧУК, Валентина КОВАЛЕНКО

НОВІ ПІДХОДИ ТА ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ ЗАСОБИ ВИРІШЕННЯ

ЕКОЛОГІЧНИХ ЗАДАЧ ТЕХНОГЕННО-НАВАНТАЖЕНИХ ТЕРИТОРІЙ24

Пилип ПРИСТАВКА, Ольга ЧОЛИШКІНА

ПІРАМІДА ЗОБРАЖЕНЬ НА ОСНОВІ СПЛАЙН-МОДЕЛІ У ВИГЛЯДІ ЛІНІЙНОЇ КОМБІНАЦІЇ

В-СПЛАЙНІВ.....34

Микола РУДНІЧЕНКО, Володимир ВИЧУЖАНІН, Наталя ШИБАЄВА, Ігор ПЕТРОВ,**Олександр МАЗУРЕНКО**

РОЗРОБКА ПРОЕКТУ КРОССПЛАТФОРМЕНОЇ РОЗПОДІЛЕНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

ПРОТОТИПУВАННЯ ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ПРОГРАМНИХ ЗАСТОСУВАНЬ.....44

Микола РУДНІЧЕНКО, Володимир ВИЧУЖАНІН, Наталя ШИБАЄВА, Ігор ПЕТРОВ,**Роман ОГРОДЮК**

ПРОГРАМНА РОЗРОБКА СИСТЕМИ ОБРОБКИ ТА ФІЛЬТРАЦІЇ РАСТРОВИХ ГРАФІЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ52

Руслан СКУРАТОВСЬКИЙ

ПІДХІД ДО ПЕРЕВІРКИ СУПЕРСИНГУЛЯРНОСТІ ЕЛІПТИЧНИХ КРИВИХ І ОБЧИСЛЕННЯ ЇХ ПОРЯДКУ59

Руслан СКУРАТОВСЬКИЙ

ОПЕРАЦІЇ НА СКРУЧЕНІЙ КРИВІЙ ЕДВАРСА, І ЇЇ ЗАСТОСОВНІСТЬ В КРИПТОГРАФІЇ70

Денис ШИБАЄВ, Наталя ШИБАЄВА, Тетяна ОТРАДСЬКА, Артем КІКОТЬ

ПРОЕКТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ З ДИНАМІЧНОГО АНАЛІЗУ

ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ77

Денис ШИБАЄВ, Наталя ШИБАЄВА, Микола РУДНІЧЕНКО, Володимир НІКІФОРОВ

ПРОЕКТУВАННЯ ГНУЧКОЇ СИСТЕМИ ТЕСТУВАННЯ WEB-РЕСУРСІВ.....85

УДК 681.3

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.it.2021.1.8>**Руслан СКУРАТОВСЬКИЙ**

викладач кафедри обчислювальної математики і комп'ютерного моделювання, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», вул. Фрометівська, 2, м. Київ, Україна, індекс 03039

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5692-6123>**Ruslan SKURATOVSKIY**

Lecturer at the Department of Computational Mathematics and Computer Modeling, Interregional Academy of personnel management, 2 Frometivska Street, Kyiv, Ukraine, postal code 03039

Бібліографічний опис статті: Скуратовський Р. Операції на скрученій кривій едвардса, і її застосовність в криптографії. *Інформаційні технології та суспільство*. 2021. Вип. 1. С. 70–76. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.it.2021.1.8>

Bibliographic description of the article: Skuratovskiy, R. (2021). Operatsii na skruchenii kryvii edvarsa, i yii zastosovnist v kryptohrafii [Operations on the twisted edwards curve, and its applicability in cryptography]. *Informatsiini tekhnologii ta suspilstvo – Information technology and society*, 1, 70–76. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.it.2021.1.8>

ОПЕРАЦІЇ НА СКРУЧЕНІЙ КРИВІЙ ЕДВАРСА, І ЇЇ ЗАСТОСОВНІСТЬ В КРИПТОГРАФІЇ

Анотація. Більшість криптосистем сучасної криптографії природним чином можна «перекласти» на еліптичні криві. Ми розглядаємо алгебраїчні криві Едвардса над скінченним полем F_p , які на даний час є одним з найбільш перспективних носіїв множин точок, що використовують для швидких групових операцій, які наявні в асиметричних криптосистемах, зокрема для побудови випадкових криптостійких послідовностей. Показано, що проєктивна крива $E_{a,d}$ не є еліптичною. Досліджено умови існування подільності навіл елемента з групи точок скрученої кривої Едвардса $E_{a,d}$, що є важливим в алгоритмах. Знайдено род скрученої кривої Едвардса. Метою роботи є пошук критерію подільності точки кривої навіл над полем F_p і аналіз властивостей скрученої кривої Едвардса необхідних для побудови генератора псевдовипадкових криптостійких послідовностей і побудова односторонньої функції для нього.

Ключові слова: скінченне поле, алгебраїчна крива, група точок еліптичної кривої, подільність точки кривої навіл, генератор криптостійкої послідовності.

OPERATIONS ON THE TWISTED EDWARDS CURVE, AND ITS APPLICABILITY IN CRYPTOGRAPHY

Abstract. Most cryptosystems in modern cryptography can naturally be «translated» into elliptical curves. We consider Edwards algebraic curves over a finite field, which are currently one of the most promising carriers of point sets used for fast group operations available in asymmetric cryptosystems, in particular, for constructing random cryptostable sequences. It is shown that the projective curve is not elliptical. The conditions for the existence of divisibility in half of an element from the group of points of a twisted Edwards curve, which is important in algorithms, are investigated. The genus of the twisted Edwards curve is found. The aim of this work is to find the criterion for dividing the point of the curve in half over the field and to analyze the properties of the twisted Edwards curve necessary to construct a generator of pseudo-random cryptostable sequences and construct a one-way function for it.

Key words: finite field, algebraic curve, group of points of an elliptic curve, divisibility of a point of a curve in half, generator of cryptostable sequence.

Вступ. Електронний цифровий підпис з обраних засобів найбільш широко забезпечує захист від всіх можливих атак. Причиною цього є наявність в ньому вже хешфункції та закритого ключа шифрування. Найпрогресивнішою схемою є схема цифрового підпису еліптичної кривої (ECDSS – Elliptic Curve Digital Signature). Завдяки вищезгаданим можливостям вирішуються проблема управління та розподілу ключів шифрування. Ми досліджуємо ще одне сімейство кривих придатних для створення ECDSS.

Вперше криві Едвардса E_d представлено Едвардсом в роботі [1]. В еліптичній криптографії дуже важливо знати ті криві які є суперсингулярними (ті, що мають нульовий j -інваріант), бо вони є криптографічно слабкими і період побудованого на їх основі генератора псевдовипадкових чисел є меншим.

Відомо, що суперсингулярні криві, на відміну від несуперсингулярних, над алгебраїчно замкненим полем, мають не комутативне кільце ендоморфізмів. Криві у формі Едвардса над простим полем сьогодні є одним з найбільш перспективних носіїв множин точок, що використовують для швидких групових операцій, що використовуються в асиметричних криптосистемах. Найважливіші переваги: рекордна

продуктивність, універсальність закону додавання, симетричність точок і представлення нейтрального елемента групи точкою в афінних координатах. Ці властивості були помічені і обгрунтовані в роботах відомих фахівців по криптографії [2; 3; 4; 5].

Дані криві задовольняють самим сильним вимогам по стійкості до MOV-атаки, про що неодноразово зазначалось у працях вітчизняних та закордонних вчених [6; 7]: неможливість застосувати цей метод забезпечується через відсутність можливості вкласти групу точок кривої в мультиплікативну групу поля достатньо малого порядку. Для цього достатньо, щоб мінімальне натуральне t , $p^t \equiv 1 \pmod{|N_E|}$ було достатньо великим. Для скручених кривих Едвардса $t = |N_E| - 1$, що є максимально можливим. Великою перевагою є можливість побудови скрученої кривої Едвардса порядку $4p$, $p \in \mathbb{P}$, тому не може бути використана атака підміни точки, що належить рекомендованій кривій на точку зі скрученої кривої тобто так званої кривої кручення. Також це не дає противнику використовувати китайську теорему про лишки для визначення секретного ключа, бо маємо великий множник p в $|N_E|$. З точки зору алгебраїчної геометрії, крива не є еліптичною, бо є сингулярною.

Криві Едвардса також як і скручені криві Едвардса мають афінне представлення ізоморфне деякій афінній частині еліптичної кривої, що має в порядку групи кривої множник. Цікавою є можливість побудови скрученої кривої Едвардса порядку $N_E = 4p$, $p \in \mathbb{P}$, тобто такої, яка має мінімальний кофактор. Тому природньо досліджувати такі криві і клас кривих, який узагальнює ці криві – скручені криві Едвардса. Частково, викладені результати представлено в тезах [8] та попередні дослідження є у статті [3].

З точки зору алгебраїчної геометрії, крива Едвардса не є еліптичною, бо є сингулярною. Криві Едвардса також як і скручені криві Едвардса мають афінне представлення ізоморфне деякій афінній частині еліптичної кривої, що має в порядку групи кривої множник. Як зазначено в роботі [11] для побудови "elliptic curve power generator" генератора і генератора "Naor-Reingold" використовують не суперсингулярну еліптичну криву і її точку P великого простого порядку, якщо ж порядок l точки P не простий, то вибирають початкове заповнення e таке, що $(e, l) = 1$.

Нашою метою є дослідження властивостей цих кривих що необхідні для її застосування в асиметричній криптографії а також в криптоаналізі, зокрема дослідження цієї кривої на предмет сингулярності.

Постановку проблеми полягає у виявленні ресурсів математичного апарату, що дозволить максимально швидко здійснювати групову операцію пов'язану з додавання точки до себе. Тобто операцію «експоненціювання» точки кривої, яка лежить в основі проблеми дискретного логарифма.

Аналіз особливостей скрученої кривої Едвардса.

Розглянемо скручену криву Едвардса $E_{a,d}$

$$ax^2 + y^2 = 1 + dx^2y^2, a, d \in F_p^*, ad(a-d) \neq 0, d \neq 1, p \neq 2, a \neq d, \quad (1)$$

При $a = d$ перетворимо криву $ax^2 + y^2 = 1 + ax^2y^2$ до вигляду $ax^2 - ax^2y^2 - 1 + y^2 = 0$ або $ax^2(1 - y^2) - (1 - y^2) = 0$. Отже, крива розкладається у добуток двох пар прямих $(ax^2 - 1)(y^2 - 1) = 0$. Якщо $a = 1$, то $E_{a,d}$ перетворюється у криву E_d . З умови гладкості знаходимо особливі точки афінної кривої.

Знайдемо особливі точки. Позначимо $F(x, y) = ax^2 + y^2 = 1 + dx^2y^2, a, d \in F_p^*, d \neq 1, p \neq 2, a \neq d$.
$$\begin{cases} \frac{F(x, y)}{\partial x} = 0 \\ \frac{F(x, y)}{\partial y} = 0 \end{cases}, \quad \begin{cases} 2ax = 2dxy^2 \\ 2y = 2dx^2y \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} ax - dxy^2 = 0 \\ y - dx^2y = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x(a - dy^2) = 0 \\ y(1 - dx^2) = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ y = 0 \end{cases} \Rightarrow (0, 0) \quad \begin{cases} (a - dy^2) = 0 \\ (1 - dx^2) = 0 \end{cases} \Rightarrow \left(\pm \sqrt{\frac{1}{d}}, \pm \sqrt{\frac{a}{d}} \right)$$

Але точка $(0, 0)$ кривій $E_{a,d}$ не належить не залежно від поля.

Отже отримали аж 4 точки, за умови, що при цьому для F_p коефіцієнти a і d в F_p повинен бути таким, що $\left(\frac{d}{p}\right) = 1$ і $\left(\frac{ad}{p}\right) = 1$, тобто $\left(\frac{d}{p}\right) = 1$ і $\left(\frac{a}{p}\right) = 1$. Отже наявні 4 особливі точки з урахування того, що точка $(0, 0)$ кривій не належить.

Як відомо [2] проєктивна крива дала можливість отримати більш швидкі операції над точками кривої. Тому проаналізуємо особливі точки в проєктивному замиканні кривої.

Для цього зробимо проєктивізацію кривої. Нехай $x = \frac{X}{Z}, y = \frac{Y}{Z}$, тоді $a \frac{x^2}{z^2} + \frac{y^2}{z^2} = 1 + d \frac{x^2y^2}{z^4}$, звідси $F(x, y, z) = ax^2z^2 + y^2z^2 = z^4 + dx^2y^2$ перевіримо умови гладкості (для алгебраїчних кривих поняття гладкості і нормальності в проєктивних координатах співпадають:

$$\begin{cases} \frac{F(x,y)}{\partial x} = 2axz^2 - 2dxy^2 = 0, \\ \frac{F(x,y)}{\partial y} = 2yz^2 - 2dyx^2 = 0, \\ \frac{F(x,y)}{\partial z} = 2azx^2 + 2zy^2 - 4z^3 = 0. \end{cases}$$

$ax^2 + y^2 - 2z^2 = 0$ з другого рівняння слідує, що $y=0$ або $z=\pm\sqrt{d}$ тут розв'язком очевидно є $(0,0,0)$ і точка $(x_0,0,0)$.

Пошукаємо інші корені в припущенні $z=0$ коренем є також точка $(0,y_0,0)=(0,1,0)$. Тобто маємо 2 особливі проєктивні точки $p_1=(1,0,0)$ і $p_2=(0,1,0)$. Це прості особливості.

Отже, розв'язками є лише особливі точки (нескінченно віддаленні точки) $(1,0,0)$ і $(0,1,0)$, тому маємо особливості на нескінченності у відповідних афінних компонентах

$$A^1: az^2 + y^2z^2 = z^4 + dy^2 \text{ і } A^2: ax^2z^2 + z^2 = z^4 + dx^2$$

Опишемо будову локального кільця в точці p_1 , його елементами є дробки з функцій виду $F(x,y,z) = \frac{f(x,y,z)}{g(x,y,z)}$, знаменники яких не обертаються в 0 у точці p_1 . Локальне кільце, що має особливості в 2-х точках має функції у яких знаменники не діляться на $(x-1)(y-1)$.

Знайдемо $\delta_p = \dim \frac{\bar{\mathcal{O}}_p}{\mathcal{O}_p}$, де $\mathcal{O}_p$ – локальне кільця в особливій точці p , це кільце породжується відношеннями регулярних функцій: $\mathcal{O}_p = \left\{ \frac{f}{g} : (g, (x-1)(y-1)) = 1 \right\}$, $\bar{\mathcal{O}}_p$ – ціле замикання локального кільця в

особливій точці p . Позначимо $\delta_p = \dim \frac{\bar{\mathcal{O}}_p}{\mathcal{O}_p} = 1$ розмірність фактора як векторного простору. Оскільки, базис розширення $\bar{\mathcal{O}}_p$ над $\mathcal{O}_p$ складається з одного елемента в кожній з двох особливих точок, то $\delta_p = 1$.

Отже, підрахуємо род кривої за Рідом: $\rho^*(C) = \rho_\alpha(C) - \sum_{p \in E} \delta_p = \frac{(n-1)(n-2)}{2} - \sum_{p \in E} \delta_p = 3 - 2 = 1$ бо $n=4$. де $\rho_\alpha(C)$ – арифметичний рід кривої C , параметр $n = \deg C = 4$.

Оскільки вона роду 1, то вона ізоморфна плоскій кубічній кривій але не є еліптичною, бо має особливості в проєктивній частині. Крива Едварса як і скручена крива Едварса ізоморфна деякій афінній частині еліптичної кривої. Нормалізація кривої Едвардса – крива в формі Веєрштрасса, що запропонована Монгомері E_M отримана шляхом біраціонального відображення $u = (1+y)/(1-y)$, $v = u/x$ [12], яка вже є еліптичною. При аналізі цієї теореми де було розглянуто цю біраціональну еквівалентність авторами Бессаловим А.В., Циганковою О. В. у статті [13] даремно критикують теорему 3.2 з авторитетного джерела [12], де аналізується ця біраціональна еквівалентність, допускають плутанину, підмінюючи термін біраціональна еквівалентність на ізоморфізм кривих у теоремі 1 зі своєї статті [13]. Також ними [13] допущено неточності в кінці розділу 1 в теоремі 1, де стверджують існування ізоморфізму між скрученою кривою Едварса і кривою Монгомері що неможливо, бо крива завжди розглядається над полем а не над його частиною як автори стверджують у теоремі 1 дарма називаючи теорему 3.2 з [12] не коректною. Один з можливих підходів до розв'язання сингулярності у цих двох точках є застосування нормалізаційних заміни, що є біраціональними відображеннями, які дозволяють виразити старі змінні x, y, z через нові регулярно: $x:z = u:w = t:v$, $y:z = t:u = v:w$.

Це перетворить нашу криву у просторову криву (у тривимірному проєктивному просторі), що задана двома рівняннями:

$$\begin{cases} au^2 + v^2 = w^2 + dt^2 \\ uv = wt \end{cases}$$

Оскільки вона роду 1, вона ізоморфна плоскій кубічній кривій. Остання крива не має особливостей і тому елемент яким ми розширили поле часток локального кільця є цілим алгебраїчним.

Властивості скрученої кривої Едвардса.

Лема 1. Якщо (x, y) точка кривої $E_{a,d}$, тоді має місце рівність

$$\left(\frac{1 - dx_1^2}{p} \right) = \left(\frac{1 - ax_1^2}{p} \right).$$

Доведення. З рівняння скрученої кривої Едвардса $ax^2 + y^2 = (1 + dx^2y^2)$ отримуємо $y^2 - dx^2y^2 = 1 - ax^2$ звідки $y^2(1 - dx^2) = (1 - ax^2)$. А оскільки квадратичність лівої частини визначається лише множником $(1 - dx^2)$, то має місце конгруентність $\left(\frac{1 - dx_1^2}{p}\right) = \left(\frac{1 - ax_1^2}{p}\right)$.

Лема 2. Якщо (x, y) точка кривої $E_{a,d}$, тоді має місце рівність

$$\left(\frac{a - dy_1^2}{p}\right) = \left(\frac{1 - y_1^2}{p}\right).$$

Доведення. З рівняння скрученої кривої Едвардса $ax^2 + y^2 = (1 + dx^2y^2)$ отримуємо $ax^2 - dx^2y^2 = 1 - y^2$ звідки $x^2(a - dy^2) = 1 - y^2$. А оскільки квадратичність лівої частини визначається лише множником $a - dy^2$, то має місце конгруентність $\left(\frac{a - dy_1^2}{p}\right) = \left(\frac{1 - y_1^2}{p}\right)$.

Твердження 1. Для довільної точки (x_1, y_1) , яка не є точкою порядку 2 чи 4, кривої (1) при $e = 1$ виконується рівність

$$\left(\frac{1 - ax_1^2}{p}\right) \left(\frac{1 - y_1^2}{p}\right) = \left(\frac{a - d}{p}\right).$$

Доведення. Для точки $P = (x_1, y_1)$ з що задовольняє рівняння кривої (1) розглянемо добуток

$$(a - dy_1^2)(1 - ax_1^2) = a + adx_1^2y_1^2 - a^2x_1^2 - dy_1^2 = ay_1^2 - dy_1^2 = (a - d)y_1^2.$$

Згідно з лемою 2 маємо $\left(\frac{a - dy_1^2}{p}\right) = \left(\frac{1 - y_1^2}{p}\right)$ підставивши це в останню рівність замість $(a - dy_1^2)$ отримуємо нову рівність лишків $\left(\frac{1 - ax_1^2}{p}\right) \left(\frac{1 - y_1^2}{p}\right) = \left(\frac{a - d}{p}\right)$ що і потрібно було довести.

Можливість виконання оберненої операції до операції подвоєння точки ще й досі не досліджена для скрученої кривої Едвардса, наступна теорема дає відповідь на це питання.

Зауважимо, що під подільністю точки $(X; Y)$ навпіл розумітимемо знаходження її праобразу тобто точки $(x; y)$, яка додавалася до себе при застосуванні формули подвоєння точки [1].

Теорема. Для довільної точки $G = (X, Y)$ скрученої кривої Едвардса (1), що не є точкою 2-го чи 4-го порядку, існують точки поділу на 2 тоді і тільки тоді, коли $\left(\frac{1 - aX^2}{p}\right) \neq -1$.

Доведення. Для скрученої кривої Едвардса закон подвоєння має форму [11]

$$2(x_1, y_1) = \left(\frac{2x_1y_1}{y_1^2 + ax_1^2}, \frac{y_1^2 - ax_1^2}{1 - dx_1^2y_1^2}\right) = (X, Y)$$

звідси, скориставшись рівнянням кривої ми виводимо модифіковану формулу додавання точки до самої себе:

$$2(x_1, y_1) = \left(\frac{2x_1y_1}{1 + dx_1^2y_1^2}, \frac{y_1^2 - ax_1^2}{1 - dx_1^2y_1^2}\right) = (X, Y) = G. \quad (3)$$

Розглянемо рівняння

$\frac{2x_1y_1}{1 + dx_1^2y_1^2} = X$, що рівносильне $dx_1^2y_1^2 - 2x_1y_1 + X = 0$ і зробимо заміну $t = x_1y_1$ після чого отримаємо рівняння

$$dXt^2 - 2t + X = 0,$$

розв'язок, якого існує якщо і тільки якщо $\left(\frac{1 - dX^2}{p}\right) = 1$ (або $1 - dX^2 \equiv 0 \pmod{p}$).

Розв'язки мають вигляд $t_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{1 - dX^2}}{dX}$, вони існують як тільки $\left(\frac{1 - dX^2}{p}\right) = 1$. Згідно з Лемою 1 $\left(\frac{1 - dx_1^2}{p}\right) = \left(\frac{1 - ax_1^2}{p}\right)$. Для точки $P = (x_1, y_1)$ з що задовольняє рівняння кривої (1) розглянемо добуток

З рівності (2) маємо для першої ще одне рівняння

$$\frac{2x_1y_1}{y_1^2+ax_1^2}=X$$

Зробимо заміну $u = \frac{y}{x}$ отримаємо $\frac{2u}{u^2+a}=X$ або $2u=X(u^2+a)$ перепишемо як квадратне рівняння відносно u $Xu^2-2u+Xa=0$ з визначником $D_2=4(1-aX^2)$. Отже, згідно з Лемою 1 рівняння $dXt^2-2t+X=0$ і $Xu^2-2u+Xa=0$ розв'язні одночасно, що дає вираз для координат точки $P_j=(x_j, y_j)$: $x_j=\sqrt{t_j u_j^{-1}}, y_j=\sqrt{t_j u_j}$ $j \in \{0,1\}$

Прирівнюючи ліві частини рівностей $\frac{2x_1y_1}{1+dx_1^2y_1^2}=X$ і $\frac{2x_1y_1}{y^2+ax_1^2}=X$ отримуємо $ax_1^2+y_1^2=1+dx_1^2y_1^2$, тобто отримані пари (x_i, y_i) задовольняє рівнянню кривої, що також слідує з замкнутості групової операції. Помітимо, що разом з (x_1, y_1) вище вказані рівняння задовольняють $(-x_1, -y_1), (-y_1, -x_1), (y_1, x_1)$

$$Y^2 = \frac{1-aX^2}{1-dX^2} = \frac{1-a\frac{4t^2}{(y^2+ax^2)^2}}{1-d\frac{4t^2}{y^2+ax^2}} = \frac{(y^2+ax^2)^2-4at^2}{(y^2+ax^2)^2-4dt^2} = \frac{(y^2+ax^2)^2-4at^2}{(1+dt^2)^2-4dt^2} = \frac{(y^2-ax^2)^2}{(1-dt^2)^2} = \frac{(y^2-ax^2)^2}{(1-dx^2y^2)^2}$$

Отже, отримали рівняння, що задає другу координату після подвоєння точки (x_1, y_1) , піднесене до квадрату. Це рівняння ми використаємо для вибору правильного з додаткових коренів $(-x_1, -y_1), (-y_1, -x_1), (y_1, x_1)$ до істинного кореня (x_1, y_1) . Таким чином друге рівняння задовольняють точки (x_1, y_1) і $(-x_1, -y_1)$. Помітимо, що $(-x_1, -y_1) = (x_1, y_1) + D$

Врахувавши, що $y_1^2-dx_1^2y_1^2=1-ax_1^2$ звідки $y_1^2(1-dx_1^2)=1-ax_1^2$, маємо

$$\left(\frac{1-ax_1^2}{p}\right) = \left(\frac{1-dx_1^2}{p}\right).$$

З рівності (2) для другої координати маємо визначальне рівняння

$$x_{1,2}^2 = \frac{Y(d(\frac{1 \pm \sqrt{1-dX^2}}{dX})^2 - 1) \pm \sqrt{Y^2(1-d(\frac{1 \pm \sqrt{1-dX^2}}{dX})^2 + 4d(\frac{1 \pm \sqrt{1-dX^2}}{dX})^2}}{2d} \quad (5)$$

Крім того $y^2 = \frac{t^2}{x^2} = \frac{(1+\sqrt{1-dX^2})^2}{dx^3}$ тобто елемент dx , де x визначається умовою (5), повинен бути квадратичним лишком в $\mathbb{F}_p$. Помітимо, що обидва корені рівнянь (4) і (5) є спряженими ірраціональностями, тому якщо один з них задовольняє рівняння над Z чи над $\mathbb{F}_p$, що отримане операціями додавання, множення і піднесення в натуральну степінь, то всі вони його задовольняють. Тому всі знайдені координати задовольняють рівнянню кривої (1) і рівнянням операції подвоєння точки.

Зауваження.

Разом з точкою $P=(x_1, y_1)$ рівняння (2) та (3) а також рівняння самої кривої задовольняє і точка $Q=P+D=(x_2, y_2)$.

Доведення. Випливає з комутативності групи точок тому $Q+Q=P+D+P+D=2P+O$, бо точка D має порядок 2.

Твердження. Крива Едвардса містить точку порядку 8 тоді і тільки тільки, коли

$$\left(\frac{1-d}{p}\right) = 1.$$

Правильність твердження слідує з того, що точки 8-го порядку задовольняють рівняння $2Q=F$, де $F=(\pm 1, 0)$ – точки 4-го порядку. Те, що точка Q має вигляд (x, x) слідує з формул додавання точок [2, 12] і з рівняння кривої (1). Звідси з рівняння кривої маємо $2(x, x)=(\pm 1, 0)$, де $(\pm 1, 0)=F$ це координати точки 4-го порядку. Значить, точка Q лежить на діагоналі, тобто $|x|=|y|$. Звідси і з рівняння кривої маємо біквадратне рівняння $2x^2=1+dx^4$, $dx^4-2x^2+1=0$. Дискримінант якого є наступним $D=4-4d=4(1-d)$. Тому, щоб розв'язок існував необхідно і достатньо, щоб $\left(\frac{1-d}{p}\right) = 1$.

Нехай $(e, |E_{1,d}|) = 1$, де $e \in \mathbb{N}$, тоді в якості формули генерації псевдовипадкових послідовностей над полем $\mathbb{F}_{p^n}$ можна використати $P_j = e^j P_0$, P_0 – твірний групи кривої Едвардса, її важкооборотність ґрунтується на проблемі дискретного логарифма. А біт складності односторонньої функції визначимо через композицію $Tr(x) = x + x^p + \dots + x^{p^{n-1}}$, де x – це перша координата з $e^j P_0$ з предикатом половинності заданим як

$$f_i = \begin{cases} 0, & Tr(x_i) < \frac{p-1}{2}, \\ 1, & Tr(x_i) \geq \frac{p-1}{2}. \end{cases}$$

Висновки. Дослідження дозволило знайти критерію суперсингулярності кривих, що дає можливість перевіряти криві на придатність до використання в якості носія групи точок для генератора псевдовипадкових послідовностей великого періоду.

Список використаних джерел:

1. Edwards H. A normal form for elliptic curves. *American Mathematical Society*. 2007. Vol. 44. No. 3. P. 393–422.
2. Hisil Huseyin, Koon-Ho Wong Kenneth, Carter Gary. Twisted Edwards Curves Revisited. *ASIACRYPT LNCS 5350*. 2008. P. 326–343.
3. Скуратовський Р., Мовчан П. В., Нормалізація скрученої кривої Едвардса та дослідження її властивостей над $\mathbb{F}_p$. *Збірник праць 14 Всеукраїнської науково-практичної конференції. ФТІ НТУУ «КПІ»*. 2016. Том 2. С. 102–104.
4. Скуратовський Р. Дослідження властивостей скрученої кривої Едвардса. *Конференція державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації*. URL: <http://www.dstszi.gov.ua/dstszi/control/uk/publish/article?showHIDDEN=1&artid=252312&catid=240232&ctime=1464080781894>
5. Сергієнко І., Задірака В., Литвин О. Елементи загальної теорії оптимальних алгоритмів та суміжні питання. К.: Наук. думка, 2012. 400 с.
6. Алексеев Е., Ошкин И., Попов В., Смышляев С., Сонина Л. О перспективах использования скрученных эллиптических кривых Эдвардса со стандартом ГОСТ Р 34.10-2012 и алгоритмом ключевого обмена на его основе. *Материалы XVI международной конференции «РусКрипто 2014»*. 2014. С. 24–26.
7. Menezes A., Okamoto T., Vanstone S. Reducing Elliptic Curve Logarithms to Logarithms in a Finite Field. *IEEE Transactions On Information Theory*. 1993. Vol. 39. No. 5. P. 1603–1646.
8. Skuratovskii R. V. Twisted Edwards curve and its group of points over finite field $\mathbb{F}_p$. *Літня школа «Алгебра, Топологія, Аналіз»*. Одеса, 2016. С. 122–124.
9. Skuratovskii R., Skruncovich U. Twisted Edwards curve and its group of points over finite field $\mathbb{F}_p$. *Akademgorodok, Novosibirsk, Russia. Conference. Graphs and Groups, Spectra and Symmetries*. URL: <http://math.nsc.ru/conference/g2/g2s2/exptext/SkruncovichSkuratovskii-abstract-G2S2.pdf>
10. Fulton W. Algebraic curves. An Introduction to Algebraic Geometry. *Third Preface – January*, 2008. 121 p.
11. Deepthi P.P., Sathidevi P.S. New stream ciphers based on elliptic curve point multiplication. *Computer Communications*. 2009. Vol. 32. P. 25–33.
12. Daniel J. Bernstein, Peter Birkner, Marc Joye, Tanja Lange, Christiane Peters. Twisted Edwards Curves. *IST Programme ECRYPT, and in part by grant ITR-071649*. 2008. P. 1–17.
13. Бессалов А.В., Цыганкова О.В. Производительность групповых операций на скрученной кривой Эдвардса над простым. *Радиотехника*. 2015. Вып. 181. С. 58–63.
14. Skuratovskii R.V. Constructing of finite field normal basis in deterministic polynomial time (in Ukraine). *Bulletin of Kiev national university of Tarasa Shevchenko*. 2011. P. 49–54.

References:

1. Edwards, H. (2007). A normal form for elliptic curves. *American Mathematical Society*, vol. 44, no. 3, pp. 393–422. [in English].
2. Hisil Huseyin, Koon-Ho Wong Kenneth, Carter Gary. (2008). Twisted Edwards Curves Revisited. *ASIACRYPT LNCS 5350*, pp. 326–343. [in English].
3. Skuratovskiy, R., Movchan, P. V. (2016). Normalizatsiia skruchenoï kryvoi Edvardsa ta doslidzhennia yï vlastyvostei nad $\mathbb{F}_p$. *Zbirnyk prats 14 Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. FTI NTUU «KPI»*, vol. 2, pp. 102–104. [in Ukrainian].
4. 9. Skuratovskiy, R. Doslidzhennia vlastyvostei skruchenoï kryvoi Edvardsa. *Konferentsiia derzhavnoi sluzhby spetsialnoho zv'язku ta zakhystu informatsii*. URL: <http://www.dstszi.gov.ua/dstszi/control/uk/publish/article?showHIDDEN=1&artid=252312&catid=240232&ctime=1464080781894> [in Ukrainian].
5. Serhiienko, I., Zadiraka, V., Lytvyn, O. (2012). Elementy zahalnoi teorii optymalnykh alhorytmiv ta sumizhni pytannia. K.: Nauk. dumka, 400 p. [in Ukrainian].
6. Alekseev, E., Oshkin, I., Popov, V., Smyshlyayev, S., Sonina, L. (2014). O perspektivah ispolzovaniya skruchennykh ellipticheskikh kriyvyh Edvardsa so standartom GOST R 34.10-2012 i algoritmom klyuchevogo obmena na ego osnove. *Materialy XVI mezhdunarodnoj konferentsii «RusKripto 2014»*, pp. 24–26. [in Russian].
7. Menezes, A., Okamoto, T., Vanstone, S. (1993). Reducing Elliptic Curve Logarithms to Logarithms in a Finite Field. *IEEE Transactions On Information Theory*, vol. 39, no. 5, pp. 1603–1646. [in English].

8. Skuratovskii, R. V. (2016). Twisted Edwards curve and its group of points over finite field F_p . *Litnia shkola «Algebra, Topolohiia, Analiz»*, Odesa, pp. 122–124. [in English].
9. Skuratovskii, R., Skruncovich, U. Twisted Edwards curve and its group of points over finite field F_p . Akademgorodok, Novosibirsk, Russia. *Conference. Graphs and Groups, Spectra and Symmetries*. URL: <http://math.nsc.ru/conference/g2/g2s2/exptext/SkruncovichSkuratovskii-abstract-G2S2.pdf> [in English].
10. Fulton, W. (2008). Algebraic curves. An Introduction to Algebraic Geometry. *Third Preface – January*, 121 p. [in English].
11. Deepthi, P.P., Sathidevi, P.S. (2009). New stream ciphers based on elliptic curve point multiplication. *Computer Communications*, vol. 32, pp. 25–33. [in English].
12. Daniel, J. Bernstein, Peter, Birkner, Marc, Joye, Tanja, Lange, Christiane, Peters. (2008). Twisted Edwards Curves. *IST Programme ECRYPT, and in part by grant ITR-071649*, pp. 1–17. [in English].
13. Bessalov, A.V., Cygankova, O.V. (2015). Proizvoditelnost gruppovykh operacij na skruchennoj krivoj Edvardsa nad prostym. *Radiotekhnika*, vol. 181, pp. 58–63. [in Russian].
14. Skuratovskii, R.V. (2011). Constructing of finite field normal basis in deterministic polynomial time (in Ukraine). *Bulletin of Kiev national university of Tarasa Shevchenka*, pp. 49–54. [in English].